

Návrh na vyhlášení zvláště chráněného území
ve smyslu ustanovení § 40 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb.,
o ochraně přírody a krajiny, v platném znění,
a § 4 vyhlášky č. 64/2011 Sb., v platném znění

**Přírodní rezervace
Vřešťovská bažantnice**

1. Název zvláště chráněného území:

Vřešťovská bažantnice

2. Návrh kategorie ochrany zvláště chráněného území:

Přírodní rezervace ve smyslu § 33 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (dále jen „zákon“).

3. Předměty ochrany a jejich popis:

Předmětem ochrany v přírodní rezervaci (dále jen PR) je komplex lesních ekosystémů, dubohabřin, prameništích jasenin, jasanových doubrav, prameništ a slatin, vodní tok Trotiny a vodního kanálu a ně vázaný výskyt rostlinných a živočišných druhů.

Předmětem ochrany jsou populace zvláště chráněných a ohrožených druhů rostlin a živočichů a dalších druhů včetně jejich biotopů, které se na území PR přirozeně vyskytují, nebo má jejich výskyt pravděpodobně přirozený základ.

Předmětem ochrany je významný lesní celek přírodě blízkých lesních ekosystémů ležící na hranici s kulturní krajinou se zemědělským využitím, rekreační a obytnou funkcí.

3.1 Ekosystémy

název ekosystému (dle Katalogu biotopů ČR, Chytrý et al. 20)	podíl plochy v ZCHÚ (%) (včetně ochranného pásma)	popis ekosystému
Hercynské dubohabřiny (L3.1)	cca 38,7 %	V území PR výrazně převažující ekosystém s významnou ochránářskou hodnotou spočívající především v existenci starých, postupně se rozpadajících stromů. Mírným nedostatkem je plošně malá existence přirozeného zmlazení. To se objevuje pouze v místech prosvětlení vyšších pater porostu, přirozeně vzniklých pádem starého stromu. Vzhledem k malé ploše zmlazení je porost atakován zvěří. Dominantou stromového patra je dub letní, pomístně habr a lípa srdčitá, keřové patro je velmi sporadické, místy chybí úplně a je tvořeno hlavně mladými dřevinami stromového patra. Z hlediska Evropského společenství je významná existence stanoviště 9170 dubohabřiny asociace <i>Galio-Carpinetum</i> .
Údolní jasanovo- olšové luhy (L2.2A)	cca 19,0 %	V PR převažují na levém břehu nivy toku Trotiny v místech s pramennými vývěry a povrchovými uměle vytvořenými kanály. V současné době je zde po napadení houbovou chorobou vytěsňován jasan ztepilý, který tvořil dominantní druh. Dominantním druhem se stává olše lepkavá. Na sušších místech je pomístně smrk (do 1%) a dub letní. Z hlediska Evropského společenství je významná existence stanoviště 91E0 * Smíšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>) – prioritní stanoviště. Přirozená obnova ekosystému je minimální. Keřové patro je minimálně vyvinuto a převažuje v něm bez černý. Mladé semenáčky jsou atakovány zvěří.

Potoční a degradované jasanovo-olšové luhy (L2.2B)	cca 11,0 %	Plošně jde o menší lesní plochy s minimem dřevin, tvořené odumírajícími porosty jasanu ztepilého na levém břehu Trotiny, s degradovaným bylinným podrostem (rákos, vysoké ostřice)
Mokřadní olšiny (L1)	cca 3,4%	Plošně minimalizované lesní porosty v západní části PR v nivě Trotiny. V lesním porostu zcela převládá olše lepkavá.
Vysoké mezofilní a xerofilní křoviny (K3)	cca 1,7 %	Okrajové lemy lesních porostů převážně v jižním okraji PR, tvořené svídkou krvavou, trnkou obecnou, pomístně hlohem.
Mezofilní bylinné lemy (T4.2)	cca 1,7 %	Okrajové lemy lesních porostů v jižní a západní části PR.
Makrofytní vegetace vodních toků (V4B)	cca 1,7 %	Sporadická vegetace ve vodním toku a náhonu Trotiny.
Urbanizovaná území (X1)	cca 0,05 %	Zpevněné plochy, především lesních cest a další technická zařízení sloužící obsluze lesa, vodních toků a mysliveckým účelům (např. vypouštěcí zařízení)
Křoviny s ruderálními a nepůvodními druhy (X8)	cca 0,05 %	Výskyt v západní části PR v místech zpevněných cest a na hranici se zastavěným územím
Lesní kultury s nepůvodními dřevinami (X9A)	cca 8,1 %	Kulturní lesní porosty s převažujícím vysazeným smrkem ztepilým, do těchto porostů je vysazen i nepůvodní dub šípák a dub cer
Paseky s paseční vegetací (X11)	cca 7,9 %	Plochy ve střední části PR vzniklé samovolně po pádu stromů a v plochách výsadby dubu v okolí vlhkého slatiniště.
Nálety pionýrských dřevin (X12)	cca 7,1 %	Převažující porosty v jižním okraji PR v místech suché stráně, pomístně dominance ostružníku

3.2 Druhy

Aktuální výskyt zvláště chráněných druhů a druhů uvedených v Červených seznamech České republiky zjištěných v roce 2017:

název druhu	aktuální početnost nebo vitalita populace v ZCHÚ	stupeň ohrožení	popis biotopu druhu
Vstavač nachový (<i>Orchis purpurea</i>)	Vitální populace desítek jedinců v části Hrad, 3 ex. ve zbylé části PR.	§2	Početná populace je ve svahu v podrostu dubohabrového lesa. Při patě svahu zasahuje do porostu vstavačů početné keřové patro. Dva exempláře jsou na jižní straně PR na horní hraně svahu a 1 ex. je u vodního kanálu Trotiny.
Dub šípák (<i>Quercus pubescens</i>)	několik mladých jedinců	§3	v lok.2 na okraji smrkového porostu. jedná se o vysazené ex. Ekologické podmínky tohoto druhu nejsou pro něj v rezervaci vhodné, jedná se o druh skalních stepí. jeho budoucnost v PR je nejistá
Okrotice bílá (<i>Cephalanthera damasonium</i>)	jednotlivé bohatě kvetoucí exempláře	§3	doprovází populace <i>Orchis purpurea</i>
Lilie zlatohlávek (<i>Lilium martagon</i>)	velmi hojně v tisících exemplářích	§3	převážně v lužních porostech v nivě Trotiny
Orlíček planý (<i>Aquilegia vulgaris</i>)	desítky ex, bohatě kvetoucí	C3	v křovinatých porostech na zarůstajících stepních stráních společně s <i>Orchis purpurea</i>
Dub cer (<i>Quercus ceris</i>)	jednotlivé mladší ex.	C2	společně s <i>Q.pubescens</i> , v rezervaci vysazený nepůvodní druh
Bradáček vejčitý (<i>Listera ovata</i>)	3 ex	C4	v lužní části rezervace v nivě Trotiny

Dřišťál obecný (<i>Berberis vulgaris</i>)	jednotlivé keře	C4a	v křovinatých porostech na zarůstajících stepních stráních společně s <i>Orchis purpurea</i>
Ostřice latnatá (<i>Carex paniculata</i>)	jednotlivé trsy	C4a	v mokřadu v SV části PR
Voskovka menší (<i>Cerintho minor</i>)	jednotlivé ex.	C4a	v křovinatých porostech na zarůstajících stepních stráních společně s <i>Orchis purpurea</i>
Lýkovec jedovatý (<i>Daphne mezereum</i>)	roztroušeně	C4a	v lužní části PR v nivě Trotiny, kvetoucí a plodné ex.
Pomněnka řídkokvětá (<i>Myosotis sparsiflora</i>)	roztroušeně	C4a	v lužních i sušších částech rezervace, převážně v okolí cest
Prvosienka jarní (<i>Primula veris</i>)	hojně	C4a	v křovinatých porostech na zarůstajících stepních stráních společně s <i>Orchis purpurea</i>
Jeřáb břek (<i>Sorbus torminalis</i>)	v r.2017 nebyl nalezen	C4a	v rezervaci se vyskytují vhodné biotopy tohoto druhu, mohl být přehlédnut
Jilm vaz (<i>Ulmus laevis</i>)	roztroušeně	C4a	v lužních částech rezervace v nivě Trotiny
Jilm habrolistý (<i>Ulmus minor</i>)	roztroušeně	C4a	v lužních částech rezervace v nivě Trotiny
Rozrazil ožankový (<i>Veronica teucrium</i>)	nalezen 1 sterilní ex	C4a	na křovinaté stráni v JZ části PR
Krajník hnědý (<i>Calosoma inquisitor</i>)	2 ex	ŠO	Lesní druh severovýchodní okraj PR při vstupu do PR
Střevlík Scheidlerův (<i>Carabus scheidleri helleri</i>)	1 ex	ŠO	V jižní části PR na rozhraní dubohabřiny a pásu smrčiny
Střevlík Ulrichův (<i>Carabus ulrichii ulrichii</i>)	1 ex	ŠO	V jižní části PR na rozhraní dubohabřiny a pásu smrčiny
Zlatohlávek tmavý (<i>Oxythyrea funesca</i>)	1 ex	ŠO	Dospělý jedinec na květech hlohu v západním okraji PR
Dřevomil bukový (<i>Eucnemis capucina</i>)	1 ex	EN	V okolí starých pařezů v dubohabřině
Tesařík pižmový (<i>Aromia moschata</i>)	1 ex	NT	Louka v severozápadní části, druh vázán na staré vrby
Kůrař maďalový (<i>Corticeus unicolor</i>)	1 ex	NT	Druh žijící pod zaplísněnou kůrou padlých listnatých stromů v dubohabřině
Hubojed lopatkosvrnný (<i>Mycetochara axillis</i>)	2 ex	NT	Nalezen ve stromové houbě <i>Polyporus squamosus</i> v dubohabřině
<i>Mycetophagus multipunctatus</i>	4 ex	NT	Nalezen ve stromové houbě <i>Polyporus squamosus</i> v dubohabřině
<i>Mycetophagus piceus</i>	2 ex	NT	Nalezen ve stromové houbě <i>Polyporus squamosus</i> v dubohabřině.
<i>Prionychus ater</i>	1 ex	NT	V ztrouchnivělém dřevě padlého dubu v dubohabřině
<i>Colydium filiforme</i>	1 ex	VU	Na padlém kmeni dubu v části bez kůry v dubohabřině
<i>Corticeus fasciatus</i>	6 ex	VU	Na torzu dubu napadeného červotočí v jihovýchodní části dubohabřiny
<i>Lymexylon navale</i>	1 ex	VU	Na padlém kmeni dubu v dubohabřině
Ropucha obecná (<i>Bufo bufo</i>)	2 ex	ŠO	Při západním okraji, sběr potravy. Rozmnožuje se ve stojatých vodách mimo PR
Skokan štíhlý (<i>Rana dalmatina</i>)	3 ex	ŠS	Ve střední části PR u povrchových odvodňovacích kanálů při sběru potravy
Skokan skřehotavý (<i>Phelophylax ridibundus</i>)	3 ex	ŠK	Hlasové projevy a pozorování v západní části PR – ve slatiných porostech
Čáp černý (<i>Ciconia nigra</i>)	1 ex	ŠS	Lovné teritorium u toku Trotiny, nálezy stop
Jestřáb lesní (<i>Accipiter gentilis</i>)	1 ex.	ŠO	Opakovaně zastížen při lovu potravy v lesních porostech, hnízdiště zřejmě severovýchodně od PR

Krahujec obecný (<i>Accipiter nisus</i>)	1 pár	§S	Pravděpodobně hnízdí v lesních porostech jižní části PR. Opakovaně zjištěn při lovu
Pisík obecný (<i>Actitis hypoleucos</i>)	1 ex	§S	Pozorován při sběru potravy na toku Trotiny, a to na písčitých náplavech.
Holub doupňák (<i>Columba oenas</i>)	3 páry	§S	Hnízdící druh v dutinách po datlu černém. Zjištěn v dubohabřině i jasanových olšinách
Ledňáček říční (<i>Alcedo atthis</i>)	1 až 2 ex	§S	Podél vodního toku a kanálu Trotiny. Zaletuje za potravou.
Strakapoud prostřední (<i>Dendrocopos medius</i>)	2 až 3 páry	§O	Hnízdící druh v dubohabřině a jasanové olšině. Dutiny dlabe ve starších stromech
Žluva hajní (<i>Oriolus oriolus</i>)	1 pár	§S	Hnízdící druh v západní části PR. Hnízdo stavy na postranních větvích listnatých stromů
Ťuhýk obecný (<i>Lanius collurio</i>)	1 – 2 páry	§O	Hnízdící druh v jižní části PR, a to v okrajových keřových porostech.
Ořešník kropenatý (<i>Nucifraga caryocatactes</i>)	1 ex.	§O	V území zjištěn při sběru potravy. Hnízdiště mimo PR
Krkavec velký (<i>Corvus corax</i>)	1 – 2 ex	§O	V území zjištěn při sběru potravy. Hnízdiště mimo PR
Lejsek šedý (<i>Musticapa striata</i>)	2 páry	§O	Hnízdící druh v listnatých porostech na severním okraji dubohabřiny a v jasanové olšině
Netopýr vodní (<i>Myotis daubentonii</i>)	3 – 5 ex	§S	Lov nad hladinou vodního toku, letní kolonie pravděpodobně v dutinách v dubohabřině
Netopýr rezavý (<i>Nyctalus noctula</i>)	4 – 6 ex	§S	Pravidelný výskyt a lov nad lesními porosty, letní kolonie pravděpodobně v dutinách stromů v dubohabřině.
Veverka obecná (<i>Sciurus vulgaris</i>)	1 ex	§O	Výskyt v listnatém porostu ve střední části dubohabřiny
Vydra říční (<i>Lutra lutra</i>)	1 – 2 ex	§S	Výskyt u toku Trotiny, lovné teritorium
Skokan hnědý (<i>Rana temporaria</i>)	2ex	VU	Ve střední části PR u povrchových odvodňovacích kanálů při sběru potravy
Strakapoud malý (<i>Dendrocopos minor</i>)	1 – 2 páry	VU	Hnízdící v jižní a východní části PR v blízkosti toku a kanálu Trotiny s měkkými dřevinami
Žluna šedá (<i>Picus canus</i>)	1 ex	VU	Listnatý okraj v západním okraji PR
Lejsek černohlavý (<i>Ficedula hypoleuca</i>)	5 – 6 párů	NT	Plošně hnízdící druh ve všech lesních typech v PR
Zajíc polní (<i>Lepus europaeus</i>)	2 ex	NT	Pohyblivý druh, pobytové stopy zjištěny téměř po celé PR, vyjma slatinných porostů

Vysvětlivky ke zkratkám ohrožení:

Stupně ohrožení ve vyhlášce č. 395/1992 Sb.:

§1 – kriticky ohrožený druh

§2 – silně ohrožený druh

§3 – ohrožený druh

Stupně ohrožení podle červeného seznamu cévnatých rostlin České republiky (Grulich 2012):

C4a – druh vyžadující pozornost

C3 – druh ohrožený

C2 – silně ohrožený

C1 – kriticky ohrožený

Stupně ohrožení podle červeného seznamu bezobratlých České republiky (Hejda, Farkač et Chobot 2017) a červeného seznamu obratlovců České republiky (Chobot et Němec 2017):

CR – kriticky ohrožený

EN – ohrožený

NT – téměř ohrožený

VU – zranitelný

3.3 Významný přírodně blízký celek

PR je územím, kde dochází k úzkému propojení lesní krajiny blízké přírodě s krajinou kulturní, po staletí ovlivňovanou a vytvářenou člověkem. Vřešťovský rybník a jeho blízké okolí jsou významným rekreačním místem a zástavba obce výrazným antropogenním prvkem. Na jižní straně navazují na PR zemědělské pozemky. Ostrý kontrast mezi přírodě blízkou krajinou PR a územím člověkem výrazně ovlivněným, zde navzájem tvoří protipólově vyvážené prostředí s výskytem mnoha druhů živočichů a rostlin.

4. Cíle ochrany:

Ochrana hodnotných biocenóz lesních ekosystémů a zajištění jejich ochrany a dynamického vývoje všech věkových kategorií lesa zajišťující trvale příznivé podmínky pro zde rostoucí rostlinné druhy a žijící živočichy. Udržení pestrých biotopů a vytváření podmínek pro možné zvýšení druhové pestrosti a početnosti.

Zamezení nebo zmírnění nepříznivých vlivů působících na samovolné vývojové procesy v přirozených ekosystémech tvořících předmět ochrany chráněného území. Cílem se rozumí především zachování lesních porostů na území PR v podobě blízké přírodnímu stavu, kdy se projevuje převážná část charakteristik těchto typů lesní vegetace (zejména druhové složení, prostorové uspořádání a ekologické podmínky).

Zabezpečení a udržování stanovištních podmínek nezbytných pro ochranu zde rostoucích a žijících druhů rostlin a živočichů.

Zachování významného přírodně blízkého celku Bažantnice a Hrad jako lesní krajiny bezprostředně navazující na krajinu sídelní, rekreační a zemědělskou, silně ovlivněnou antropogenní činností.

5. Základní ochranné podmínky:

Základní ochranné podmínky jsou dány ze zákona, dle § 34 odst. 2 zákona. Podle tohoto ustanovení je:

(1) na celém území přírodních rezervací zakázáno

a) hospodařit na pozemcích způsobem vyžadujícím intenzivní technologie, zejména prostředky a činnosti, které mohou způsobit změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystému, anebo nevratně poškozovat půdní povrch,

b) používat biocidy,

c) povolovat a umisťovat nové stavby,

d) povolovat nebo uskutečňovat záměrné rozšiřování geograficky nepůvodních druhů rostlin a živočichů

- e) sbírat či odchytávat rostliny a živočichy, kromě výkonu práva myslivosti a rybářství či sběru lesních plodů,
- f) měnit dochované přírodní prostředí v rozporu s bližšími podmínkami ochrany přírodní rezervace.

(2) Výkon práva myslivosti a rybářství může příslušný orgán omezit, pokud tento výkon je v rozporu s podmínkami ochrany území přírodní rezervace.

6. Bližší ochranné podmínky:

Na území přírodní rezervace navrhuje krajský úřad vymežit činnosti a zásahy, které budou vázány na předchozí souhlas dle ust. § 44 odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů:

- a) měnit druh pozemků, způsob jejich využití,
- b) měnit stávající vodní režim *(za změnu vodního režimu jsou považovány zejména činnosti ovlivňující odtokové poměry v území a činnosti, které mohou ovlivnit kvalitu i kvantitu podzemních a povrchových vod ve smyslu zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.)* mimo zásahy v souladu s plánem péče o PR
- c) zakládat deponie jakéhokoliv materiálu
- d) zřizovat veřejně přístupné účelové komunikace, stezky, pěšiny, turistické a cykloturistické trasy,
- e) vjíždět a parkovat motorová vozidla a přívěsy mimo silnice a účelové komunikace a místa vyhrazená orgány ochrany přírody (kromě vjezdu a setrvání vozidel orgánů státní správy, požární ochrany, zdravotní a veterinární služby vozidel vodohospodářských organizací, vlastníků pozemků a staveb, vozidel potřebných pro lesní a zemědělské hospodaření),
- f) provádět zásahy do břehů a vodního toku a vodního kanálu Trotiny,
- g) zakládat krmeliště pro zvěř

7. Vymezení hranice ochranného pásma:

Ochranné pásmo nebude ve smyslu ust. § 37 odst. 1 zákona vyhlášeno.

8. Územně správní zařazení území:

8.1. Přírodní rezervace

kraj:	Královéhradecký kraj
okres:	Trutnov
obec s rozšířenou působností:	Dvůr Králové nad Labem
obec s pověřeným obecním úřadem:	Velký Vřešťov
obec:	Velký Vřešťov
katastrální území:	Velký Vřešťov

9. Přehled katastrálních území a parcelních čísel pozemků dotčených návrhem přírodní rezervace

9.1. Přírodní rezervace

Katastrální území č. 779831: Velký Vřešťov

Pozemkové parcely číslo: 264^x, 273^x, 275, 276/1, 276/3, 276/5, 276/6^x, 276/7, 277, 280, 322^x, 276/2^x, 1206^x.

U pozemků s označením ^x je do plochy PR zahrnuta pouze jejich část.

10. Předpokládaná výměra přírodní rezervace

Přírodní rezervace: 27,6595 ha

Výměry byly stanoveny součtem dotčených parcel a jejich částí. Dotčené parcely a jejich části byly získány na základě údajů uvedených v katastru nemovitostí.

11. Odůvodnění návrhu na vyhlášení zvláště chráněného území:

11.1. Historie ochrany území:

O Vřešťovské bažantnici je zmiňováno už z dob, kdy území patřilo panství Smiřice – Hoříněves, tedy v polovině 19. století. S ohledem na extenzivní využívání lesa pro myslivost a tedy i bažantnictví, lužní les i dubohabřina měla v té době stále přírodě blízký stav. V předchozích dobách se zde nacházely dva rybníky. Jeden hned nad rezervací a druhý, Jílový rybník pod rezervací. Dá se předpokládat, že vzdutí spodního Jílového rybníka zasahovalo zčásti až na území nynější rezervace a na většinu území nynějšího lužního lesa - jaseniny.

K prvnímu vyhlášení území za chráněné došlo Výnosem Ministerstva školství, mládeže a osvěty dne 31. 12. 1933 (č. Dokladu 143.547/33-V). Dne 13. 9. 1949 vydalo Ministerstvo školství, věd a umění vyhlášku č. 111.322/49-IV/1, kterou byla na pozemku p. č. 276/1 v k. Ú. Velký Vřešťov na ploše 10,42 ha vyhlášena přírodní rezervace Vřešťovská bažantnice

K nejcitelnějšímu negativnímu zásahu došlo na území v bezprostřední blízkosti až v roce 1986 v souvislosti se záměrem intenzifikace produkce bažantů zřízením bažantnice s intenzivním volierovým chovem. Ta byla rozhodnutím ONV Trutnov v roce 1983 schválena jako uznaná bažantnice a v r. 1986 byly odsouhlaseny zásadní zásahy do porostů dubohabřin a lužního lesa. Odkáceno a vyklučeno bylo 3,30 ha pro účely zřízení políček pro zvěř a 4,37 ha bylo vykáceno za účelem využití jako čel lečí. Rovněž samotné území rezervace bylo součástí uznané bažantnice. Celé území uznané bažantnice cca 62 ha bylo oploceno.

Už od 60. let 20. století se mluví o rozšíření rezervace o lužní les s prameništi při vědomí, že jsou tato místa velmi cenná.

Při schvalovacím řízení kolem drastických zásahů do porostů za účelem intenzifikace uznané bažantnice v r. 1986, bylo v podmínkách souhlasu orgánů ochrany přírody rovněž uvedeno rozšíření

rezervace na lužní les s prameništi. Dalším pokusem o rozšíření, tentokrát na celé oplocené území (62,6183 ha) byla snaha z r. 1996 ze strany OkÚ Trutnov a ve spolupráci AOPK Pardubice. Byl dokonce vypracován na toto rozšířené území stručný plán péče. K řádnému pravomocnému schválení rozšíření dosud nedošlo, nicméně v materiálech AOPK je vedeno území rezervace v jakémisi kompromisním rozsahu o výměře 21,08 ha, které rovněž není pravomocně schválené.

V r. 2004 byly provedeny v porostech v dosud neschválené rozšířené lužní části 3 rozsáhlé klasické ryze hospodářsky motivované velké holoseče. Tuto skutečnost prošetřoval pan Novák z odboru životního prostředí KÚ HK. Z hlediska legislativního nebylo možno tyto zásahy nijak postihnout. Holosečně bylo těženo v porostu 585 E9 o výměře 1,33 ha, z toho holina na ploše 0,72 ha, objem těžby 173 kubíků, věk porostu 84 let, zastoupení dřevin: jasan 85%, dub 10%, javor klen 5%, zakmenění 8; a v porostu 585 E11a o výměře 1,04 ha, z toho holina na ploše 0,56 ha, objem těžby 148 kubíků, věk 101 let, zastoupení dřevin: jasan 95%, dub 5%, zakmenění 7. Později po šetření pak bylo ještě holosečně vytěženo v porostu 585 E11/8 - 0,90 ha s šířkou holiny něco přes dvě výšky stromu. Právě tato holina, zčásti se nacházející na prameništi, je nejcitelnějším zásahem od doby zřízení intenzivní bažantnice v r.1986. Neponechání okraje lesa (alespoň výstavků) spolu s neponecháním výstavků po ploše (a to ani podél Trotiny) je obecným nerespektováním principů přírodě blízkého hospodaření a to i ve smyslu zavazujících kritérií certifikace lesa PEFC. Holiny byly zalesněny dubem letním v hustém pravidelném sponu a ošetřovány jsou proti plevelům herbicidy (i na prameništích v těsném sousedství ochranného pásma minerálních vod!). Vedle dubu letního se na plochách holin objevuje javor klen i mléč, jasan ztepilý a olše lepkavá. V platném LHP 1998-2007 nebyla ani jedna z těchto holosecí plánována.

V plánu péče o přírodní rezervaci pro období 2008 – 2017 byly navržena zásahy na 11 oddělených plochách v lesních porostech stávající PR a v navrhované části k rozšíření. Jednalo se o odtěžení smrku, skupinovou seč a dosadbu pod nejstarší patra dubobukových porostů a podsadbu velkých odrostků jedle, klenu a olše. Z těchto opatření se v daném období žádné nerealizovalo.

V současnosti je provoz bažantnice méně intenzivní. Čela lečí jsou zalesněna či zarostla náletem a jsou opět převedena z bezlesí do porostní půdy. Plot je na mnoha místech provalený. Plochy políček pro zvěř včetně bezlesého dna bývalého Jílového rybníka jsou zatím stále obdělávány jako orná půda.

Začátkem 90-tých let byly duby v rezervaci napadeny holožírém obaleče dubového a zvýšilo se poškození tracheomykozou. Naštěstí nedošlo k asanačním těžbám. U všudypřítomné sekundární tracheomykozy by to bylo zbytečné a občasný holožír obaleče dubového je součástí přirozeného cyklu dubových porostů. V současné době jsou duby v dobré kondici a konečně souše jsou vítaným biotopem další fáze ekosystému lesa.

Od roku 2015 se v území projevuje napadení jasanu obecného patogenní houbou *Chalara fraxinea*. V roce 2017 byla napadena většina stromů, a to všech věkových kategorií.

Návrh nového vyhlášení PR řeší ochranu lesních ekosystémů v rozsahu zpracovaného Plánu péče o PR pro období 2008 – 2017 a nově místa s bohatým výskytem chráněného vstavače nachového, nacházející se především v lesních porostech Hrad (lesní porosty 432H3b a 432H10b), jež leží mimo stávající i původně rozšiřovanou část rezervace. Tato plocha se navrhuje jako samostatná část PR Vřešťovská bažantnice, čímž by oproti všem dosavadním návrhům bylo území PR složeno ze dvou oddělených částí.

11.2 Hlavní důvody zpracování návrhu:

Původní vymezení PR z roku 1933, resp. 1949 bylo omezeno pouze na pozemkovou parcelu č. 276/1 v k. ú. Velký Vřešťov a rozlohu 10,42 ha. Rozloha této parcely je však 17,1232 ha.

Změny v krajině, včetně změn v lesním hospodaření od vyhlášení původní PR dodnes ukazují, že pro uchování biologické rozmanitosti lesních porostů a na ně vázaný výskyt rostlinných a živočišných druhů vyžaduje širší ochranu dalšího území, kde se vyskytuje řada vzácných, ohrožených a chráněných druhů a přírodě blízkých lesních společenstev.

Na základě průběžných průzkumů území, prováděných systematicky od roku 2006 a intenzivně zaměřených na vybrané skupiny živočichů a rostliny v roce 2017 ukazují, že původní vymezení je nedostatečné.

Nově navrhovaná PR především chrání lesní stanoviště vyznačující se pestrou druhovou skladbou, včetně stupně rozkladu jednotlivých dřevin. Tento stupeň nenalezneme v okolních, hospodářsky využívaných lesích. Na rozpadavé stádium lesa je vázán výskyt mnoha druhů, především bezobratlých organismů, ale i hub. Rozpadavé stádium lesa zároveň tvoří základ pro budoucí lesní společenstva, a to nejen v podobě uvolnění ekologické niky, ale i v podobě přezásobení půdních vrstev potřebnými živinami z rozpadu lesa. Entomologický průzkum provedený v roce 2017, který byl zaměřen na výskyt brouků, prokázal, že mezi ohrožené a zvláště chráněné druhy patří i část druhů vázaných na rozpadavá stadia stromů.

Nově vstavače nachového prstnatce pleťového, jehož těžiště výskytu je v části území Hrad. Mimo tento druh je v této části potvrzen výskyt dalších botanicky cenných druhů vázaných na stanoviště listnatých lesů na zásaditých podkladech. Především se jedná o okrotici bílou, orlíček planý a další druhy těchto stanovišť.

Z krajinářského hlediska je k ochraně navržen komplex lesních ekosystémů v přímé návaznosti na antropogenně pozměněnou krajinu, trvale využívanou člověkem. Právě tento kontrast je výrazným protipólem přírodních a civilizačních hodnot, které spoluutvářejí krajinný ráz České kotliny.

Viditelné hranice těchto přechodů spočívající mezi lesními a nelesními ekosystémy jsou důvodem, proč není stanoveno ochranné pásmo pro PR. Zároveň však není navrhován vstup do přírodní rezervace mimo stávající cesty a pěšiny, resp. plochu bažantnice. Tím by měl být zajištěn dlouhodobý vývoj lesních ekosystémů s výhledovou perspektivou možného přechodu k bezzásadovému lesním porostům.

Navržený způsob ochrany má za úkol zachování populací druhů chráněných podle vyhlášky č. 395/1992 Sb. a dalších vzácných druhů (viz výše), zachování příznivého stavu přírodních a přírodě blízkých ekosystémů, zachování významného přírodně krajinářského celku a souboru významných dřevin v lesních porostech východně od obce Velký Vřešťov.

11.3 K názvu přírodní rezervace:

Název přírodní rezervace vychází z pojmenování zvláště chráněného území vyhlášeného v roce 1933 a vystihuje lokalizaci území.

11.4 Ke kategorii ochrany zvláště chráněného území:

Zvolená kategorie přírodní rezervace vychází z kontinuity zvláště chráněného území vyhlášeného v roce 1933.

11.5 K předmětu ochrany:

Předmětem ochrany jsou lesní ekosystémy daného vegetačního stupně a ekosystémy, které vznikají

na ojedinělých stanovištích, ovlivněných, v daném případě, především vývěry podzemních vod.

Předmětem ochrany jsou nejen lesní přírodě blízké a přírodní ekosystémy, ale i druhy vázané na tyto lesní porosty. Mezi nejvýznamnější patří populace vstavače nachového, pro nějž je navrhováno rozšíření o plochu Hrad. Mimo tento druh má území přírodní rezervace klíčovou roli pro zachování dalších druhů a jejich společenstev v regionu. Jedná se o populace dalších zvláště chráněných a vzácných druhů hub, rostlin a živočichů včetně jejich biotopů, které se na území PR přirozeně vyskytují. Pro rostliny, houby i živočichy platí, že se území vyznačuje výskytem velmi pestrého spektra druhů s různými nároky na stanoviště. Zejména pro houby, rostliny, ptáky, brouky a některé další skupiny hmyzu se jedná o regionálně významnou lokalitu.

PR je územím, kde dochází k úzkému propojení krajiny blízké přírodě s krajinou kulturní, po staletí ovlivňovanou a vytvářenou člověkem.

11.6 K cílům ochrany:

Cíle ochrany jsou definovány tak, aby byl zachován příznivý stav přírodních a přírodě blízkých ekosystémů a populací všech chráněných a vzácných druhů na území PR, a dále aby bylo možné provádět opatření na jejich podporu, a aby byly zachovány hodnoty významného přírodně-krajinářského celku lesních porostů Bažantnice a Hrad. Stanovené cíle dále umožňují uchování celého spektra rostlinných a živočišných druhů, včetně jejich společenstev v této části Královéhradeckého kraje.

11.7 K návrhům bližších ochranných podmínek:

Návrh na vyhlášení stanoví bližší ochranné podmínky přírodní rezervace, které jsou navrženy v souladu s ust. § 44 odst. 3 zákona a jsou nastaveny tak, aby umožňovaly orgánu ochrany přírody usměrňovat činnosti, které by mohly vést k nežádoucím změnám dochovaného stavu přírodního prostředí.

11.8 K jednotlivým bližším ochranným podmínkám:

ad a) měnit druh pozemků, způsob jejich využití:

Změna druhu a způsobu využití pozemků znamená potenciální ohrožení předmětu ochrany přírodní rezervace, např. trvalé odlesnění nebo využití půdního povrchu (orba a osetí bylinami vhodnými pro zvěř). Především se zde jedná o změny lesních pozemků, na nichž jsou v současné době lesní společenstva nebo jsou dočasně bezlesím a jejich změna využití jinak než pro přirozené funkce lesa s výsadbou stanovištně odpovídajících dřevin je z hlediska ochrany přírody nežádoucí. Zároveň je možné, že určité změny, např. zvětšení vodní plochy nebo jiný druh ekologicky stabilních ploch je pro zvýšení druhové pestrosti a stability území vhodný a mohl by být za určitých podmínek proveden.

ad b) měnit stávající vodní režim:

Změna vodního režimu může narušit stabilitu populací zvláště chráněných a dalších vzácných druhů rostlin a živočichů a může nenávratně pozměnit charakter ekosystémů, jež jsou předmětem ochrany. Změna vodního režimu představuje jeden ze závažných faktorů ohrožení předmětů ochrany. Ekosystémy přírodní rezervace jsou v části území v nivě potoka Trotina na levém břehu přímo ovlivněny hladinou spodní vody, která se v určitých místech jeví jako limitující pro výskyt lesních ekosystémů. S ohledem na historický vývoj území a funkčnost povrchových vodotečí je zjevné, že u části z nich je třeba obnovit jejich funkčnost, včetně nutného šetrného pročištění. K zásahům do vodního režimu není potřeba souhlasu orgánu ochrany přírody dle ust. § 44 odst. 3

zákona tehdy, pokud se jedná o činnosti prováděné podle schváleného plánu péče o přírodní rezervaci, jež mají za cíl zlepšení stavu prostředí a podporu populací zvláště chráněných a dalších vzácných druhů.

ad c) zakládat deponie jakéhokoli materiálu:

Deponiemi materiálů, i dočasnými, může dojít k lokální přímé likvidaci předmětu ochrany a k jeho negativnímu ovlivnění v okolí deponie. V případě neinertních materiálů může dojít i k ovlivnění chemismu prostředí.

ad d) zřizovat nové veřejně přístupné účelové komunikace, stezky, pěšiny a turistické a cykloturistické trasy:

Zřizováním nových veřejně přístupných účelových komunikací, stezek, pěšin a turistických tras by docházelo k přímé likvidaci ekosystémů a zvláště chráněných a dalších vzácných druhů rostlin i živočichů, jež by se nacházely v trase nové komunikace. Docházelo by také k intenzivnějšímu šíření ruderalních druhů rostlin do přírodní rezervace (jedná se o proces viatické migrace).

ad e) vjíždět a parkovat motorová vozidla a přívěsy mimo silnice a účelové komunikace a místa vyhrazená orgány ochrany přírody (kromě vjezdu a setrvání vozidel orgánů státní správy, požární ochrany, zdravotní a veterinární služby, vozidel vodohospodářských organizací, vlastníků pozemků a vozidel potřebných pro lesní a zemědělské hospodaření):

Při větší frekvenci pojezdů motorovými vozidly dochází ke změnám struktury půdy a změnám druhového složení společenstev směrem ke společenstvům a druhům, které jsou k těmto podmínkám tolerantní. Jedná se tedy o činnost, která může způsobit negativní změny v druhovém složení lesních porostů, lesních okrajů a nežádoucí šíření ruderalních druhů. Vyšší frekvence pojezdů motorových vozidel může mít dále negativní dopad na populace zvláště chráněných a dalších vzácných druhů, zejména ptáků v době hnízdění.

ad f) provádět zásahy do břehů a vodního toku a vodního kanálu Trotiny:

Zásahy do břehů a vodních toků mohou zásadním způsobem ovlivnit charakter ekosystémů přírodní rezervace a probíhající přirozené fluvialní procesy. Proto je třeba pečlivě zvážit vhodnost a přiměřenost zásahů s ohledem na předměty ochrany. Za kolizní lze považovat zejména zásahy do koryta a břehů (stabilizace) a jejich současné přirozené i umělé geomorfologie. Těž kolizní je odstraňování dřeva z vodního prostředí, které diverzifikuje prostředí a je prvkem využívaným řadou vzácných druhů organismů.

ad g) zakládat krmeliště pro zvěř:

Potravní nabídka pro zvěř znamená její koncentraci do míst této nabídky, což vede k degradaci půdního povrchu (sešlap a narušení) a nadměrnému přísunu živin (tekuté a tuhé exkrementy). V neposlední řadě tato koncentrace k určitému typu potravy vyvolává u spárkaté zvěře potřebu potravinových doplňků, především v podobě přirozených tříslovin a prvků dostupných okusem mladých porostů. Přísunem krmiva do krmelišť dochází, především v případě pernaté zvěře k zavlíkání semen stanovištně nepůvodních druhů rostlin, včetně druhů invazních.

Bližší ochranné podmínky umožní orgánu ochrany přírody posoudit a usměrnit konkrétní hospodářský či jiný záměr, který by mohl mít vliv na předměty ochrany území přírodní rezervace.

11.9 K vymezení hranice zvláště chráněného území:

Hranice přírodní rezervace je převážně vedena po hranicích pozemků dle parcelního vymezení v katastru nemovitostí.

U pěti parcel je do území PR zahrnuta jen jejich část. Konkrétně se jedná o pozemkové parcely č. 273^x, 276/6^x, 322^x, 276/2^x, 1206^x. Převážná část hranice PR je dobře zřetelná i v terénu (plot bažantnice, lesní okraje, okraj vodního toku, cesty). U části Na Hrad je převážná část hranice vedena po lesních porostech a je tedy méně znatelná.

V terénu bude hranice přírodní rezervace vyznačena dle vyhlášky č. 64/2011 Sb., o plánech péče, podkladech k vyhlášení, evidenci a označování chráněných území. Na přístupové cesty a významnější lomové body budou instalovány cedule s malým státním znakem upozorňující na přírodní rezervaci.

Pro hranici přírodní rezervace bude vypracován záznam podrobného měření změn dle zákona č. 256/2013 Sb., katastrální zákon a vyhlášky č. 357/2013 Sb., katastrální vyhláška.

11.10 K vymezení ochranného pásma:

Ochranné pásmo přírodní rezervace ve smyslu ust. § 37 odst. 1 zákona nebude vyhlášeno. Předměty ochrany území jsou lesními porosty, jejichž ochranné pásmo určuje jiný zákon (zákon o lesích) a překryv ochrany by nadbytečně zatěžoval vlastníky pozemků sousedících s PR a veřejnou správu. S ohledem na poslání ochranného pásma ve smyslu § 37 odst. 2 je tak jeho vyhlášení nadbytečné.

Přílohy:

Příloha č. 1 – mapa širšího okolí PR

Příloha č. 2 – katastrální mapa se zákresem přírodní rezervace Vřešťovská bažantnice – nové vymezení

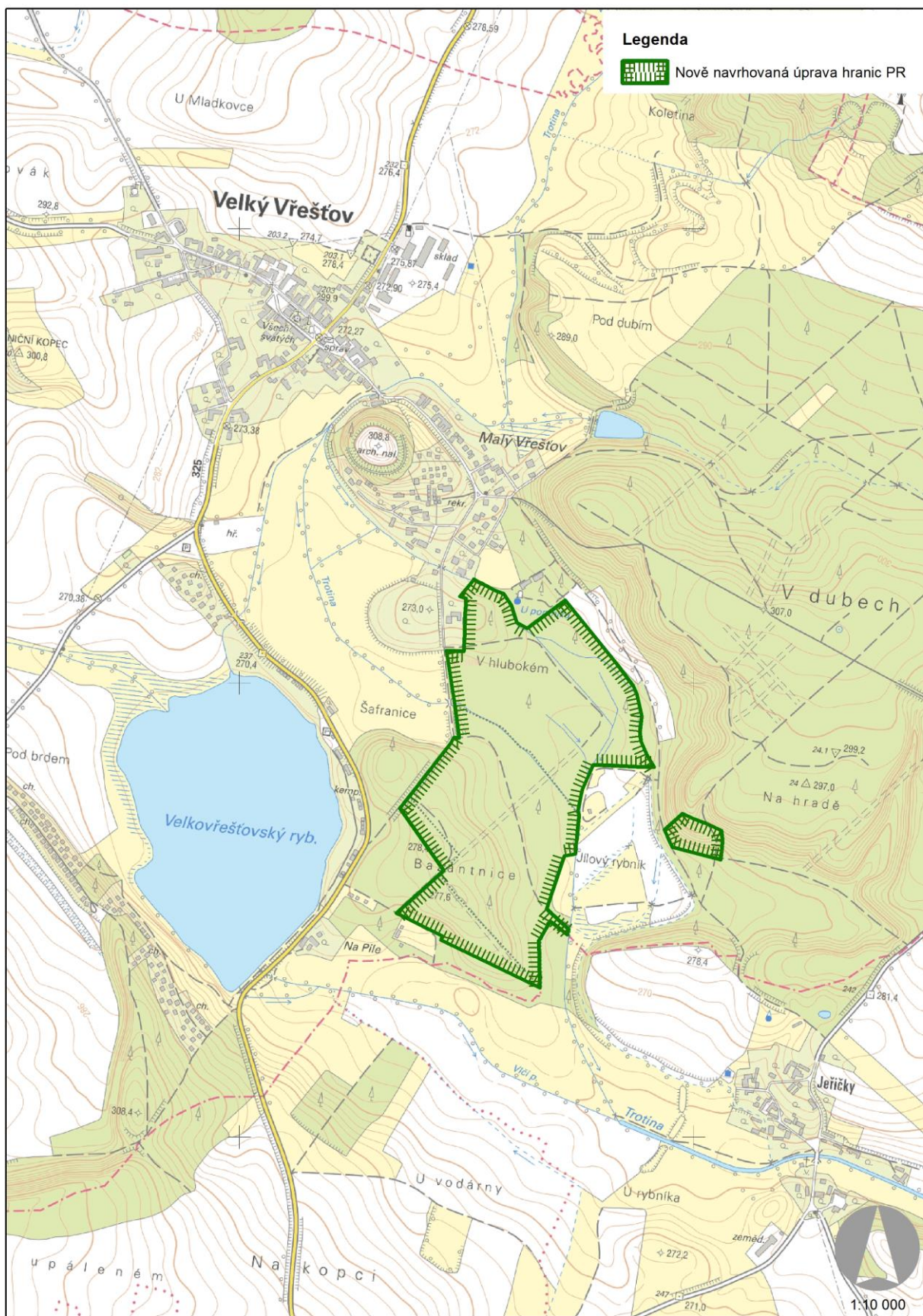
Příloha č. 3 – porostní mapa přírodní rezervace Vřešťovská bažantnice – nové vyhlášení

Příloha č. 4 – srovnání hranice stávající a navrhované přírodní rezervace Vřešťovská bažantnice

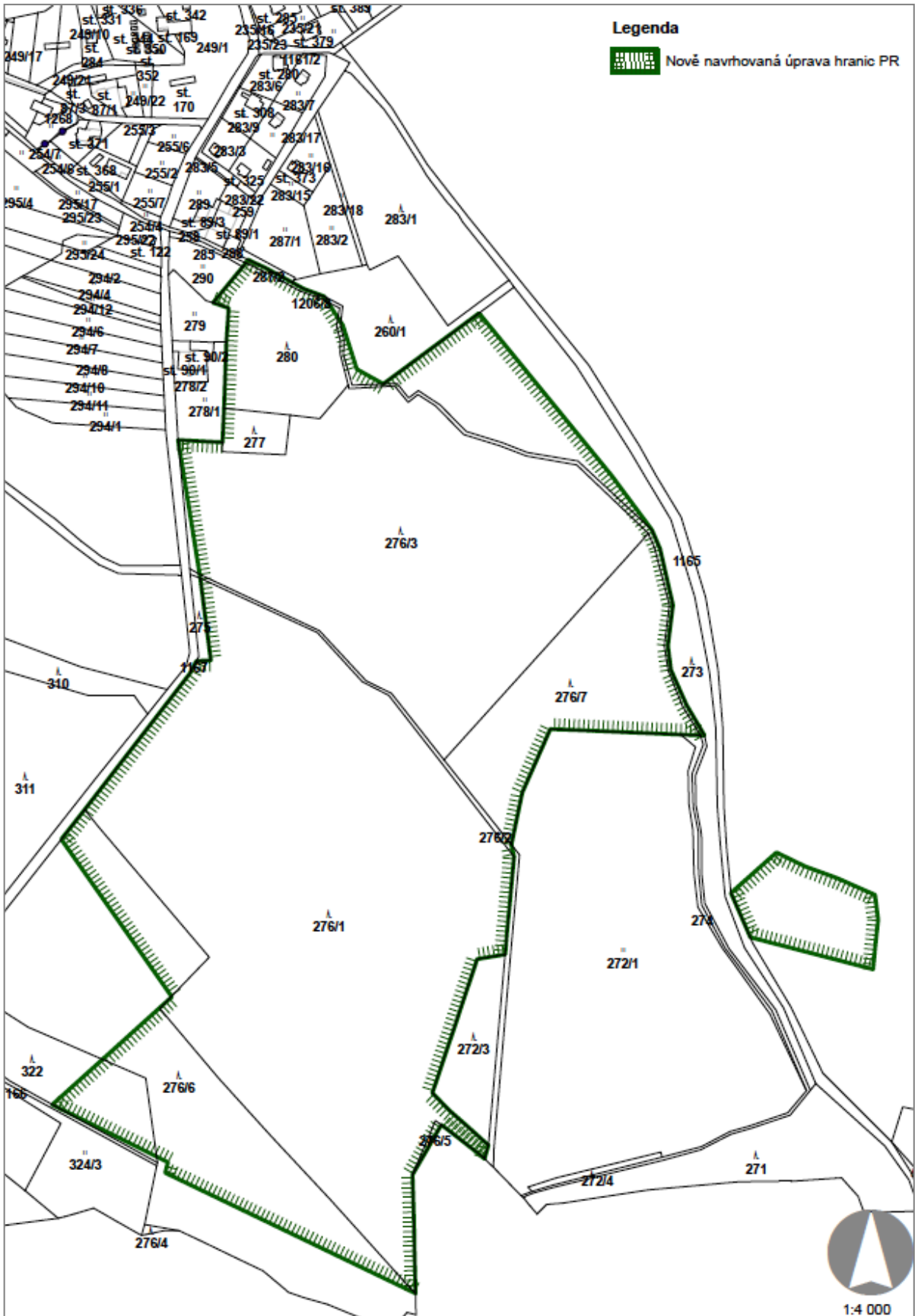
Příloha č. 5 – ortofotomapa PR

Mapy jsou přiloženy v samostatném souboru na PC a vytištěny v následujících přílohách

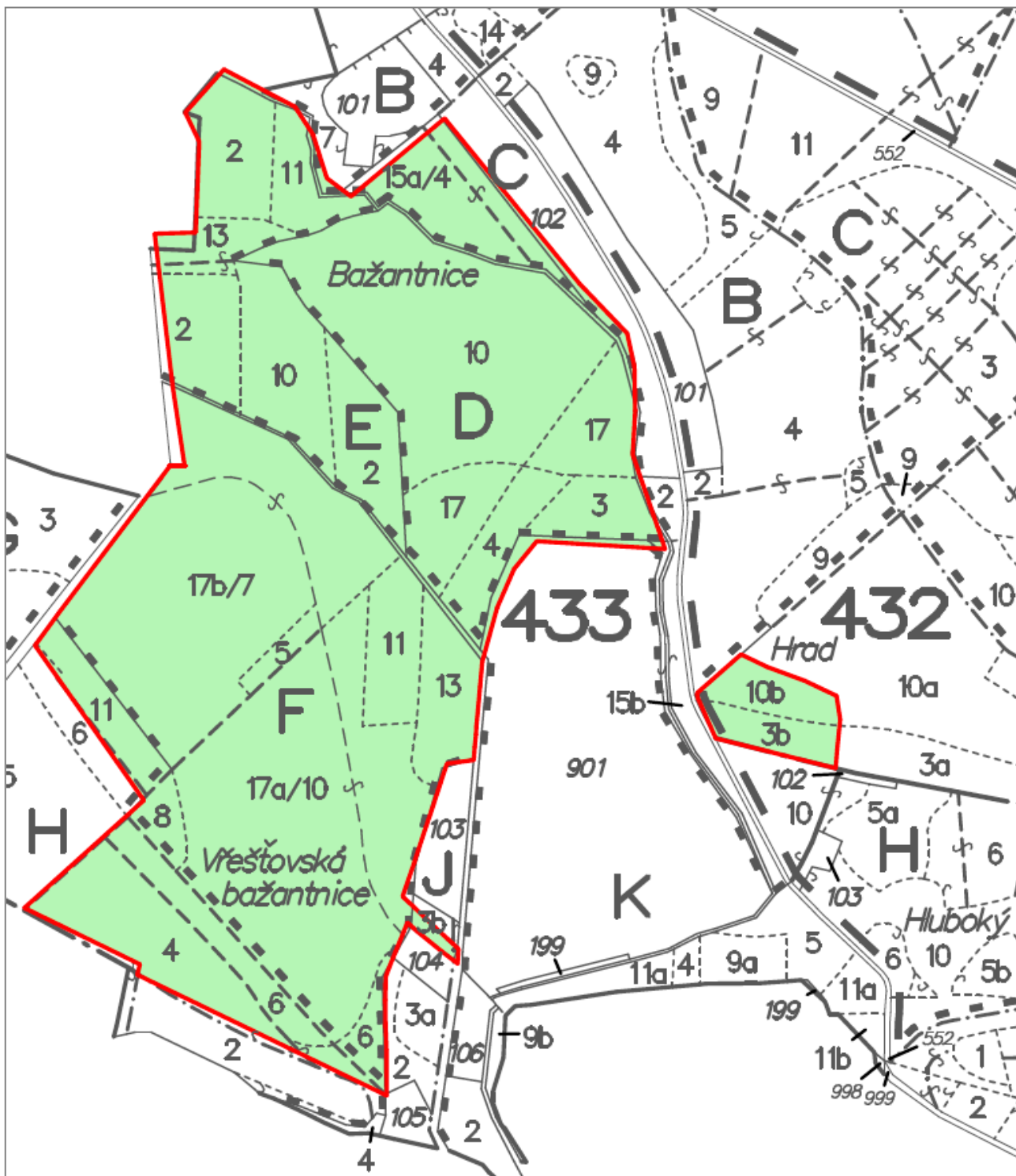
Příloha č. 1 – mapa širšího okolí PR

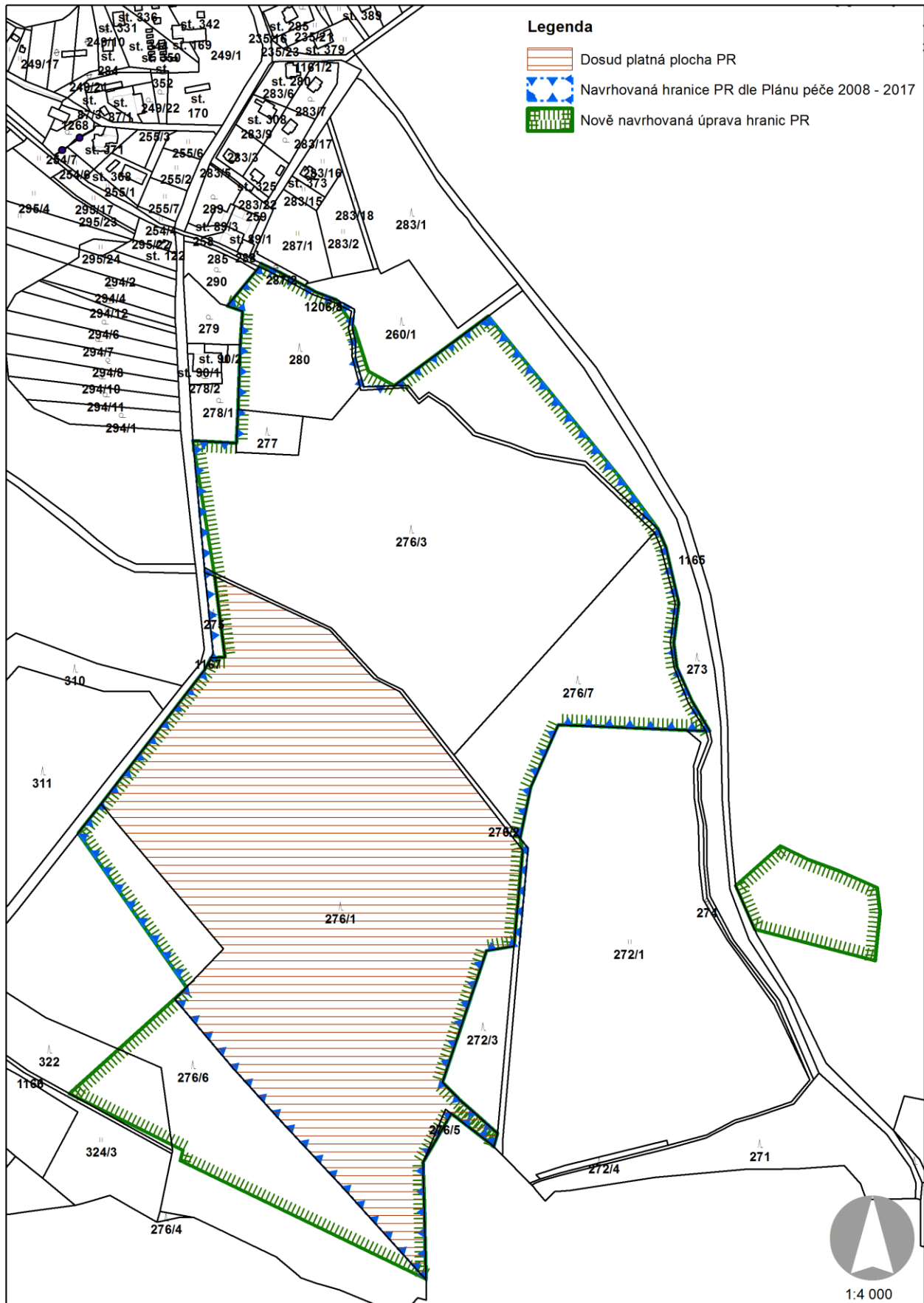
Příloha č. 2 – katastrální mapa se zákresem přírodní rezervace Vřešťovská bažantnice – nové vymezení

Příloha č. 3 – porostní mapa přírodní rezervace Vřeštovská bažantnice – nové vyhlášení

Příloha č. 4 – srovnání hranice stávající a navrhované přírodní rezervace Vřeššovská bažantnice

Příloha č. 5 – ortofotomapa PR

